

...selv sier at de prøver å redde det som er igjen. Bildet viser aktivister fra Fred nå-gruppen under en markering i Jerusalem 18. januar i år.

FOTO: GALI TIBBON/SCANPIX

Offersyndrom. De fleste israelere mener at sammenligningen ikke holder, og at det er nødvendig med strenge sikkerhetsforanstaltninger for å beskytte Israel. I Haifa snakker jeg med en tidligere soldat fra grensekontrollen. En dag fikk hun mistanke til to menn, og de ble sjekket – men ikke godt nok. Få uker senere sprenget den ene seg selv i luften på en nattklubb i Tel Aviv. Kvinnen har fått en attest som bekrefter at det ikke var hennes skyld, men det plager henne at hun ikke stoppet dem.

Begge parter trekker paralleller til holocaust. Noen mener at til syvende og sist er jødene overlatt til seg selv, og derfor er det avgjørende å sette seg i respekt og slå hardt tilbake. Nektere som Shapira mener det motsatte: at holocaust er blitt et farlig offersyndrom.

– Holocaust blir brukt til å rettferdiggjøre hva som helst. «Aldri mer!» Og så går vi ut og dreper 1300 eller 1400 palestinere på Gaza. «Aldri mer!» Og så bomber vi innvielsen av den nye palestinske politistyrken. «Aldri mer!» Og så invaderer vi Libanon.

Tostatsløsning. De siste åtte årene er Israel blitt truffet av tusenvis av Qassam-raketter fra Gaza. Er det ikke i orden å besvare slike angrep? På min reise gjennom Israel besøker jeg familier som forteller

om opplevelser med raketter, selvmordsbomber, gassmasker, evig frykt. Hvordan vil nekterne at landet skal beskytte sine familier?

Shaul hadde ingen løsninger. Hva med Shapira?

– Israel skal forsvare seg. Selvfølgelig. Av og til arbeider jeg på olivengården til faren min, nær Gaza, hvor missilene slår ned. Da jeg var der for noen uker siden, ble en bygningsarbeider drept et par hundre meter fra oss. Rakettene er ikke et abstrakt fenomen for noen av oss. Men den beste måten å forsvare seg på er å la være å holde en og en halv million mennesker i fengsel, sier piloten.

Alle nekterne trekker samme konklusjon: Uten en tostatsløsning, ingen fred. Det har andre sagt før dem, men hvordan skal det skje? Hvem er fredspartneren når palestinere selv er splittet mellom Fatah og Hamas? Og gir det overhodet mening å forhandle med Hamas, som helst ser at Israel blir utslettet?

Halvhjertet. Israel har kanskje søkt freden tidligere, men aldri velvillig og likeverdige, mener Shapira. Mens den ene hånden har holdt pennen, har den andre tillatt utvidelse av de jødiske bosetningene på Vestbredden.

– Det bør sies helt klart at Israel ikke har ærlige ambisjoner om å avvikle

okkupasjonen. Vi vil finne alle mulige unnskyldninger for å unngå det. Nå er unnskyldningen at Hamas ikke vil anerkjenne oss. Tidligere var det at den palestinske presidenten Mahmoud Abbas ikke var sterk nok, og likevel gjorde vi alt vi kunne for å svekke ham. Men man slutter ikke fred med sine venner. Man slutter fred med fienden. Vi kommer til å snakke med Hamas, det er bare et spørsmål om hvor mange mennesker som må dø før vi gjør det, sier han.

Jeg er villig til å bli straffeforfulgt for hver eneste krigsforbrytelse jeg har begått – og jeg har begått nok. Men hvis man skal ta alle, skal hele min generasjon bak lås og slå.

YEHUDA SHAUL, ORTODOKS JØDE

Den konstante fare. Shapira mener at det israelske lederskapet er så langt fra fornuft at den eneste redningen vil være at USA og EU legger press på Israel, og stanser både den moralske og den mili-

tære støtten. Som medgrunnlegger av gruppen «Krigere for fred», som består av israelske og palestinske eksksoldater, reiser han selv rundt til parlamenter og jødiske samfunn for å påvirke maktøverne.

– Landet mitt utfører krigsforbrytelse, og vi er kommet til et punkt hvor vi ikke kan regne med forandring innenfra. Verden må få slutt på det, sier han, og henviser til at USA har lovet Israel 30 milliarder dollar til militært utstyr over en tiårsperiode.

Helikopterpiloten spør om jeg kan fatte hvor reell den konstante faren er. Om jeg forstår at en av tenåringerne som går rundt her ved Dizengof-senteret kan være en frustrert palestinere, som bestemmer seg for at vi skal dø. Så ser Black Hawk-piloten meg rett inn i øynene og sier at jeg ikke skal misforstå ham.

– Jeg elsker vennene mine, det israelske folket, kulturen, språket. Jeg har fløyet over fjellene, ørkenen, havet og sjøene, og jeg elsker alt sammen. Nettopp derfor kan jeg si det jeg sier.

Spionsjefens datter. Før vi skiller lag, sier Shapira at han har ett håp: at et økende antall unge skal vende seg mot det de mener er Israels harde kurs overfor palestinere. Den 19 år gamle militærnekteren Omer Goldman er en av dem.

På stuebordet i leiligheten hennes i Tel Aviv ligger det bøker om Gandhi og Martin Luther King, men også en bok om palestinsk nasjonalisme.

– Den er det faren min som har gitt meg, forklarer hun.

Som nestsjef for den israelske etterretningstjenesten Mossad var faren i en årrekke dypt involvert i hemmelige operasjoner mot Israels fiender. Datteren har gått en annen vei. Sammen med 39 andre gymnaselever skrev hun i fjor sommer under på et protestbrev mot den israelske okkupasjonen. Kort etter det førte en opphetet diskusjon mellom far og datter til at den tidligere Mossad-lederen beskyldte Omer for å dolke Israel i ryggen. Nå snakker ikke faren med henne lenger.

«Grå nektere». Problemet med unge som søker å unngå militærtjeneste er blitt så stort at Israel i fjor iverksatte en kampanje for å lukke smutthullet. Bare litt over halvparten av hvert årskull gjennomfører de to-tre årene i militæret, og slagord om at det bare er de som tjener i hæren som er ekte israelere, fylte gatene. En del er såkalte «grå nektere»: De snor seg unna med legerklæringer, mentale problemer eller ved å reise utenlands når innkallingen nærmer seg.

Goldman nektet åpent, og sonet 28 dager i militært fengsel. Etter det er hun blitt spyttet etter på gaten og blitt kalt «jævla venstrevridde» på telefonsvareren.

Hun har ikke stor tiltro til at hennes egen generasjon vil skifte kurs. Hun forteller om en venn som satte pris på holdningen hennes til å begynne med, men etter at han selv gikk inn i militæret, har han kalt henne «stinkende mishtamet» og sagt: «Jeg beskytter livet ditt!»

– Jeg prøvde å forklare ham at det er motsatt: at når han skyter en uskyldig mann, vil denne mannens sønn eller datter senere prøve å drepe meg.

samfunn@morgenbladet.no